

Skolen. Man er omtrent fra begge Sider enig om, at Følgen af, at § 11 fremkommer i den Skikkelse, som Udvalget har givet den, vil blive, at Communerne da beslutte sig til at vælge Ligning istedetfor at ansætte Forældrene til Skolepenge, og jeg er bange for, at dette kan forstyrre Lovens gode Virkning. Det er ganske vist en svag Side hos Befolkningen, at den foretrækker de middelbare Udgifter istedetfor de umiddelbare, men jeg troer netop, at det er Lovgivningens Pligt ikke at bære over med denne Svaghed, den bør snarere modarbejde den, saavidt det staaer i dens Magt. Jeg maa derfor slutte mig til det Forslag, der foreligger under Nr. 12 og anbefale det til Forsamlingen.

Ordføreren: Der er til Begrundelse for det Forslag, der under Nr. 12 er stillet af endeel Medlemmer, anført, at det er en meget ringe Begyndelse til at indføre et Princip; jeg vil bede de Herrer at holde fast her paa, at det er en meget ringe Begyndelse til at indføre et Princip. Ved sine Leiligheder kan det være rigtigt, naar man indfører et nyt Princip, da at begynde meget smaat, men det er langt fra rigtigt ved alle Leiligheder. Der kan være Omstændigheder, hvor det netop er en Feil at ville begynde i det Smaa, og efter min Formening bærer man sig urigtigt ad, naar man i nærværende Tilfælde vil indføre et nyt Princip paa den Maade. Naar man lægger Mærke til, at samtlige, eller ialfald de væsentligste Udgifter til Skolevæsenet udredes ved Ligning, saa er det ikke nogen heldig Begyndelse til at indføre et nyt Princip, at man siger, at for hvert Barn skal der betales nogle Mark om Aaret i Skolepenge, og det er saameget mindre heldigt, som disse Markers Antal skal rette sig efter, om Forældrene have mere eller mindre Gyne til at betale. Naar man ellers bestemmer, hvad der skal betales for et Barn i Skolen, saa siger man, at det og det skal der betales; man spørger ikke, om Forældrene ere mere eller mindre formuende, men man fastsætter Skolepengene til en bestemt Størrelse for alle Børn. Her derimod indfører man Noget, som paa ingen Maade kan bibeholdes ved Principets

videre Gjennemførelse. Den høitagtede Cultusminister gav mig ogsaa Ret i denne Anskuelse, idet han sagde, at dette Princip i sin videre Udvikling kunde blive heldbringende. Naar den ærede Rigsdagsmand for Ribe Amts 2den Valgkreds (H. Hage) havde holdt sig til, at en videre Udvikling kunde være god, saa kunde jeg have været enig med ham, men han meente, at allerede denne lille Begyndelse skulde være god, og deri ligger vor Uenighed. Den samme ærede Rigsdagsmand har idag, rigtignok ikke under denne, men under en anden Sag, advaret os mod at blande os ind i Administrationen, men her vil han ikke indrømme Administrationen Valget mellem de to forskjellige Maader at tilveiebringe dette lille Tilskud til Skolevæsenet paa, her har han ikke Noget imod, at vi blande os ind i Administrationen (H. Hage: Det gjør man heller ikke her!). Ja, jeg veed nok, at den ærede Rigsdagsmand ikke vil give mig Medhold; han vil nok vide at finde en Forskiel imellem hvad han sagde før og hvad han sagde nu, men det er dog ikke saa let at see, hvor Forskiellen er, og han maa først søge den.

Jeg holder for, at Principet er rigtigt, men jeg holder ogsaa for, at man ikke paa nogen gavnlig Maade kan gennemføre det, naar man vil tvinge det igjennem. Jeg er overbevist om, at, hvor Borgerrepræsentationen eller Sogneforstanderskabet erkjender dette Principets Rigtighed, der vil det ogsaa blive gennemført, men hvor man ikke vil erkjende dets Rigtighed, og hvor man finder praktiske Vanskeligheder ved dets Gjennemførelse, der skal man ogsaa have Lov til i Førstningen at lade være at anvende det, og det gjør man ved at lade Paragraphen staae saaledes, som den er vedtagen ved 2den Behandling. Det er sagt, at dette Princip medfører Selvbetalning, men Selvbetalning til Skolevæsenet skaffes ogsaa tilveie ved Paaligning; det er ogsaa Selvbetalning, for saavidt man har Noget at betale med. Naar man indfører Skolepenge, saa maa man tillige bestemme, at de Forældre skulle være fritagne, som Intet have at betale med, og, naar den ærede Rigsdagsmand siger, at det af ham anbefalede Forslag indfører Selvbetalning, saa kan jeg ikke finde, at den indføres